

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 87. ANULU XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorii foiei pe afară la c. r. poste, cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețulu prenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătescu pentru întreia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 315 Novembre 1866.

Depesia telegrafica

din Brășiovu din 12 Noemvre cal. nou la 4 ore și 10 minute după amēdi către Redactiunea „Telegrafului Român” în limb'a româna:

„Plenipotinti'a imputernicita de unii Brășioveni pentru Baritiu și Ratiu adî inapoindu-se s'a ruptu.”

Săbiu 1 Novembre.

Inainte de tôte constatâmu cu bucuria, ca acēsta depesia telegrafica e cea dintâiu, ce o amu primitu în limb'a noastră româna. Totu deodata inșă constatâmu și durerea noastră pentru cuprinsulu acestei depesie telegrafice, care documentēza cararea cea gresita, ce si-o alesera unii spre conducerea causei natiunali. Depesi'a acēst'a telegrafica nu ne mai iērtă a nu aduce la sciinti'a cetitorilor nostri, ca unii corespundinti ai Gazetei Transilvaniei au inceputu a improscă de unu tempu incōce pre Archierei și pre alti barbati onesti și meritati ai natiunei cu feliurite bārfele și între alte a innegrî pre Archierei, că și cum acēst'a s'aru fi retrasu dela conducerea causei natiunali; nu ne mai iērtă a tacē despre impregiurarea, cum s'a constituitu în Blășiu unu comitetu de inteligintia natiunala româna, sub presiedinti'a Canonicului Ioann Fekete și actuariulu ei Dr. Bobu, care au emisu către Protopopi provocări spre subscrierea unei pleniputintie pre numele celor doi domni numiti în susu atins'a depesia telegrafica și spre adunarea de bani pentru acoperirea speseloru acelor'a, sub cuventu ca natiunea (?) îi alese siesi de deputati; cum colportatorii acestei pleniputintie se încumetara a se provocă la Archierei, ca cum acēstu lucru se aru face cu scirea și invoierea lor, numai că sa capete mai multe subscrieri, cum tôte acēste se facura și se colportara intru ascunsu; cum în 2 Octomvre cal. nou acēi doi deputati au fostu la Săbiu și au petrecutu aici mai multe dile, dara nu au datu fatia cu Archiereulu nostru, ci numai ocașionalminte s'au intâlnitu cu unii și altii din barbati nostri, dar nici acēstor'a nu li descoperira intentiunile umblârei lor pre la Săbiu; cum apoi acēsti deputati s'au rugatu de inaltulu Guvernu alu țierei pentru esoperarea unei audintie la Majestate, dar nu au capatat'o; cum în fine Guvernu țierei au venitu în urm'a acēlui comitetu alu Canonicului Fekete și au luat mesuri pentru incetarea lui, că a unei corporatiuni ce involva delictulu turburârei păcei și ordinei publice.

În fati'a unoru impregiurări asiă de grave și seriōse trebuie cu multiamire sa laudâmu tactulu celu finu politicu alu fratiloru nostri Brășioveni, carii, intielegendu și convingendu-se, ca subscrierea pleniputintiei cestiunate nu se intempla cu scirea și invoierea Archiepiscopulu lor, că a unu'a din cei doi presiedinti ai Congreselor natiunali, precum și convingendu-se ei pre deplinu, ca asertulu lui Baritiu, despre Esc. Sea P. Metropolitulu alu nostru, că și cum acēst'a aru fi avutu cu o persōna inalta de natiunaltatea noastră, la Belgradu, cu privilegiulu adunârei anuali a Asociatiunei literarie române, o cērtă pâna la cutite, — este o minciuna și scornitura obrasnica, — și au retrasu subscrierile și pleniputinti'a o au nimicitu.

Eata asiă dara unde au adusu Gazet'a și ômenii ei caus'a cea sântă și pâna acum cu atât'a pietate purtata a multu cercatei noastre natiuni!

Din tôte câte scimu despre afacerea acelei pleniputintie nu putem alta decâtu sa constatâmu acelu adevēru, ca și Gazet'a și partisanii ei se potu convinge, ca nu facu ei natiunea româna din Ardēlu, ci numai o fractiune neînsemnata, carea lucra pre ascunsu, gonindu numai interese particulari.

Natiunea noastră româna se tine strinsu de conclusele congreselor ei natiunali; ea a primitu cu cea mai mare multiamire actiunea deputatiloru și regalistiloru români dela diet'a din Clusiu, pentruca acēst'a au desvoltatu pre terenulu legalu o activitate respectabila; ea nu cunōscē și nu primesce în sinulu seu lucruri ascunse, pentruca caus'a ei este drēptă că lumina, pentruca ea voiesce sa iēse din întunereculu, în care o au condamnatu tempii cei vitregi.

Acēste amu aflatu de necesariu a le aminti pre basea faptelor complinite, și dēca nu amu vorbitu mai de multu asupr'a lucrulu acēstui'a, caus'a a fostu, ca nu amu socotitu de oportunu și de consultu, a descoperi asemenea retaciri în publicu. De altmintrea noi suntemu găta a informă pre cetitorii nostri și mai departe despre fapt'a acēst'a odiōsa a unoru barbati ai Gazetei, ba suntemu în stare a radică manusi'a ori de cate-ori ni s'aru arunca în privinti'a objectulu cestiunatu.

Săbiu 2 Novembre.

Inca în nr. 80 alu Gazetei cetirâmu o provocare de totu grava la serbarea de 26 Oct. (dupa cal. nostru 14 Oct). Anatem'a era îndreptata asupr'a acēloru ce nu mai prin o schima (gestu) aru îndrasni, nu mai multu, decâtu a desfatu dela atare festivitatie.

Tinerea de serbatori, mai alesu candu lucrulu câmpulu nu mai periclitēza economiele nimenui și mai alesu candu și fără de acēea e di de serbatōre, credeamu, ca nu va face de lipsa, că sa ne dâmu și noi opiniunea în privinti'a acēst'a. Afara de acēea cugetâmu sa nu preocupâmu opiniunea publica și sa nu ni se dīca, ca facemu opusetiune d. redactoru alu Gazetei, și asiă sa ne ajunga și pre noi fulgerulu notei infidelitatis aruncatu, cu invinuirea ca stricâmu gustulu ômeniloru. Acum inșă după ce vedemu ca în cele mai multe părți nu s'a făcutu nici o manifestare afara de serbarea Stei Paraschive, și ca în „Concordi'a” se radica voci în contr'a acēstei procederi, putemu liberi sa ne descoperimu și noi parerea în privinti'a acēst'a.

Ori și ce lucru pre lume dēca e sa trēca în proprietatea mai multor'a trebuie sa se faca cu consimțimentulu acēlor'a ce au sa-lu faca. Sēu mai apriatu, dēca e sa se faca o manifestatiune ori dēca voiti demunstratiune apoi acēea sa fia cu intielegerea tuturoru romaniloru, pentru că sa impuna, dara nu sa se faca din unu lucru solenu unu scandalu sēu mai pre puțin o copilaria.

Dēca este oportunu și dēca este chiaru de lipsa că sa se fia făcutu asiă ce-va nici ca mai stâmu acum de vorba, ei în privinti'a acēst'a aprobâmu și noi din partene ceea ce dīcu cei cincini din Turd'a în Nrulu 86 alu „Concordiei” în articolulu intitulatu **Bucuria de frica**, unde se dice:

„Pentruce sa fia silita natiunea a serbă diu'a de 26 Octobre? Pentruca la 15 ani, dupace s'a prochiamatu ea pre sinesu în Blășiu de natiune politica și adēca după nenumerate încercări desierte s'a inarticulatu abié?”

Nu e destulu nici atât'a, ci se mai provocă cu acēa ocașione natiunea la o noua contributiune pentru Academia româna de drepturi.

Sa nu crēda cine-va, ca noi amu fi incontr'a instituteloru mari și mici române. Dara trebuie candu emite cine-va o ideia în publicu sa cugete și la urmârile ce sa le aiba ide'a sea, pentruca a trambitâ ce-va pe aci în colu, fără de a cugetă la putinti'a seu la neputinti'a realisărei, e mai multu decâtu rabulisteria.

Dar voimu și noi sa avēmu bunatătile unei Academii. Dorimu și noi că sa audimu limb'a româna resunandu de pe catedrele facultatiloru juridice și inca și mai multu, — a facultatiloru filosofice, medicinice etc., ceea ce aru fi de doritu nu numai pentru că sa ne mandrimu și noi cu ce-va, ci de necesitate imperiōsa pentru latirea cultūrei, pentru inlesnirea fia-cărui locuitoriu alu patriei, în ori ce feliu de comunicatiune, fia acēea pe câmpulu sciintiei pe alu trebuintiei de tôte dilele sēu ori care altulu.

Dōne întrebări ni se ivescu aici și adēca: dēca e lips'a noastră cea mai neaperata, că noi sa ne desiertâmu pungile cele și de altmintrea stōrse, în didirea unei Academii, candu noi ducemu o mija și o suta de lipse de alte lucruri; și dēca ôre este dreptu ca noi cari purtâmu egalmente cu ceilalti concetatieni ai nostri sarcini: cei'a sa se bucure de dōu e academii respective trēi, dōue cu limba magiara și un'a cu cea nemtiēsca și noi de nice un'a cu limb'a noastră, din spesele statulu?

Eata dara, nu e o neconsecintia a provocă la serbatori pentru o acuisitiune, pre carea singura acēst'a impregiurare o lovesce asiă de amaru în fatia?

Evenimente politice.

Sabiiu in 2 Novembre.

Majestatea Sea Imperatulu sosi din caletoria intreprinsa spre a se informá de dreptulu de plagile ce le-a infiptu resbelulu din vér'a trecuta tieriloru de coróna Boemi'a si Moravi'a— la 9 Noem. n. 6³/₄ óre sér'a in resiedinti'a si capital'a imperiului Vien'a.

La curtea drumului de feru de médianópte L'a intempinat membrii casei imperatesei, corpulu diplomaticu, domnii ministri Beust, Iohn, Wüllerstorff, dlu cancelariu aulicu de Majláth si actualele conducatoriu alu ministeriului de finantie de Beke, membrii camerei de comerciú, consiliulu municipalu si alte notabilitáti cu primariulu Dr. Zelinka in frunte. La scoborirea Majestátiei Sele din vagonu rostí primariulu unu cuventu de bineventare, la care Majestatea Sea respunse cu urmatóarele prégratióse cuvinte:

„Ti multiamescu primariule pentru alipirea ceea-ce Mi o ai esprimatu in numele credinciósei cetáti Vien'a.

Eu amu cercetatu tierile cele cercate de resbelu, pâna la marginile extreme, si amu aflatu multa lipsa si miseria, — insa in tóte pártile dovedi de credintia tare si alipire neclatita cátra Imperatu si imperiu.

Pre lánge simtiemintele cele credincióse ale cetátiei Mele parintesci, sperediu, ca cu ajutoriulu lui Ddieu, cu perseverantia si buna intielegere vomu merge cátra unu venitoriu mai bunu.“

Dupa acést'a bineventá pre M. S. si presiedintele camerei comerciale, iéra Maj. S. se adresá in parte cu vre-o câte-va cuvinte la cei ce-lu intempinara. Majestatea Sea se duse dela curtea drumului de feru directe la Schönbrun. Stradele prin care trecú erau iluminate splendidu si pline de o multime de ómeni, care salutá pre Maj. Sea cu vivatele cele mai entusiastice.—

Diuariele aducu in tempulu din urma dóue alocutiuni papale mai nóue dapa intielesulu loru. In cea d i n t á i u carea privesce la Itali'a se numera mai întâiu atacurile cele indreptate din partea Italiei in contr'a bisericeii, si se declara decretele respective ale regimului italianu de vane si invalide. Alocutiunea intonéza ca Pap'a nu voiesce sa renuntie dela domni'a lumésca si ca lucrárele Papei in privinti'a acést'a nu depindu dela voia séu indemnarea vre-unui domnitoriu séu vre unei puteri mirenesci, drepturile domnirii acestei lumesci trebuiescu sustinute si tierile rápite, dela S. scaunu recerute. Cu Itali'a cea contraria bisericeii nu se póte face împáciuire, de-si biserica este gat'a, a dá iertare celoru ce se voru reintórcce. In privinti'a periculeloru ce amenintia biserica, Pap'a díce ca este determinatu. a aপরá fára temere lucrulu ce i s'au incredintiatu dela Domnulu, chiaru si cu sacrificarea vietiei.

Alocutiunea a d ó u 'a cu privire la Russi'a, enumera pasii, cari iau fáctu Russi'a in contr'a catolicismului; condémna ori-ce rebeliune si admoniéza pre preoti, cá sa asculte in tóte lucrárele, cari nu contradícu precepteloru ddieesci si bisericeii sele, de puterile mai inalte. Prelánge protestu contra vatamárei drepturiloru bisericeii, fácute din partea Russiei si esprime in fine speranti'a, ca imperatorulu Russiei va dá celoru de confesiunea catolica in imperiulu seu celu largu pace si essercitiu liberu alu religiunei loru.

— Alocutiunile papale a atrasu tare atentiunea generale asupr'a Romei. „Itali'a“ díce, ca esista trei sisteme pentru deslegarea cestiunei romane: cea ispanica, franca si italiana. Cea ispanica, carea are de urditiu pre parintele Caret si pre sorora Patrocina si de aপরatori pre lesuti, s'aru estinde simplu la unu „non possumus.“ Sistem'a franca aru avé unu caracteru intrevenitoriu cá tóte ideile napoleonice, si-aru intentiuná sustinerea independintiei Romei si impacarea cu Itali'a. Sistem'a italiana aru avé sa aduca la indeplinire conventiunea din Septembrie, deórece Itali'a tóte celelalte le astépta dela tempu si dela evenimente. Itri'o corespudintia Triest. Ztg. din Florenti'a ni se spune:

Regimulu va respunde la alocutiunea papala prin unu memorandum; pap'a aru fi determinatu a plecá din Rom'a la Cadix inca inainte de a se departá francesii de totu din Rom'a. Pentru ocuparea Romei de cátra trupele italiene, dupa plecarea francesiloru, s'aru fi facutu déjà pregatiri.— Regimulu afirma, ca parti'a republicana aru intentiuná unu atacu nou asupr'a teritoriului románu. Mazzini dispune in momentul acést'a preste sume de bani insemnate, mai multi partizanti de ai lui plini de influintia s'au apropiatu de fruntari'a papala si unu numeru mare de garibaldiani s'au facutu dintr'odata nevediuți— asiá incátu se vede rectificata temerea, ca cátu de curendu vine lucrulu la o eruptiune.

Din Romania aflámu dupa „Monitoriulu“ urmatóarele:

Dlu Br. Offenberg, agentu diplomaticu si consulu generalu alu M. S. Imperatulu Russiei, a fostu la palatu in plina uniforma, intovarasitu de primulu seu secretaru, H. Vogt, de dragomanulu consulatului D. Iacobson si de D. Dabijia, impiegatu alu ministerului de interne din Petersburg, aflatu in missie la consululu din Bucuresci, si a felicitatu pe M. S. Domnitoriulu Romániloru pentru suirea Sea pe tronu.

Trasurile fundamentali ale reformei armatei din Austri'a.

(Continuare si capetu.)

Principiulu controreloru de prisosu si sumptuóse va trebui sa céda in administratiunea militara unei administrári basate pre incredere, si prin acést'a pedepsitóre de ori ce abusu; pregatirile spre scopulu acést'a s'a facutu inca de multu, sistem'a de computare este déjà sanctiunata de Maj. Sea in liniile ei fundamentali si ea va aduce cu sine o miciorare esentiale a personalului.

Normele taxeloru si ale administratiunei au lipsa de o simplificatiune si chiarificatiune, cá sa fia vercui cunoscute, si sa se delatureze neindreptáririle, cari vatema in modu simtitoriu asiá adeseori interesele singuraticiloru individi, si aducu dauna vistieriei statului.

Si determinatiunea de activitatea cercului administrativu alu comandeloru de divisiune tintesce intr'acolo, ca din caus'a decentralisárei sa se observe, cátu se póte de curendu, acurateti'a in computaritu.

Déca suntu folosítóre reformele aceste armatei pentru pregatirea de resbelu in privinti'a materiala, apoi trebuie sa remana grija autoritátiloru militari supreme in mesura cu multu mai mare indreptata spre interesele spirituali ale armatei, cáci mintea este arm'a cea mai activa a omului; pre acést'a este basata sciinti'a atátu in armata, cátu ori si unde.

Datorinti'a generala de a militá va produce pentru servitiulu de arme elemente culte séu celu putinu capaci de cultivare in mesura mai mare, va indreptá institutele militari de educatiune si scólele de compania (Compagnie-Schulen); tóte aceste precum si introducerea scóloru de oficieri la brigade si divisiuni, sa látisca preste totu sciinti'a militara in armata, dupa cum cere tempulu presinte.

Inmultirea inteligintiei in armata va contribuí multu la inaintarea invetiamentului poporalu, cáci acést'a este chiamata a fi o scóla a ordinei, a cumpatátiei, a ascultárei de lege, a alipirei cei mai adeverate cátra monarchulu si in fine a cunoscintiei, aceleia, ca gintele cele diferite ale patriei nóstre celei largi se tinu de olalta.

Prin esaminári stricte ale aspirantiloru la rangulu de oficieru si oficieru de stabu se va puté castigá pre venitoriu o garantia buna despre capacitatea loru pentru postulu aspiratu; o lege nóua de avansare cu respectu la etatea de servitiu, si la merite, sa deschida in mesura egala pentru toti, numai celui deplinu aptu calea pentru unu cerca de activitate mai inaltu, cá sa fia conducerea armatei nóstre virtuóse in máni brave si de incredere.

Pentru stabulu generalu suntu incuviintiate prea gratiosu striformári de organisare, cari au de scopu, a inaintá intrebuintiarea corpului acestui'a prin o legatura mai strinsa intre elu si trupa.

In fine s'au luat in privire, si necesitatea unei reforme a legilatiunei penali militare, acomodate tempului, cu ingrigirea, ce se cuvine unui objectu de o asiá mare importantia, si reorganisarea corespundiatóre a companieloru disciplinari, s'a adusu in legatura cu reform'a de mai susu.

Veri-care omu cu judecata trebuie sa véda, ca spre ducerea la indeplinire a unoru reforme asiá esentiale se cere tempu, pacientia si constantia spre a puté invinge tóte greutátile; césta din urma nu va lipsi autoritátiloru militari, insa cu tóte acestea numai prin unu ajutoriu puternicu din partea tuturoru organeloru si autoritátiloru competinti, numai prin conlucrarea adeverata si unanima a poporatiunei si a reprezentantiloru ei legitimi se va putea ajunge unu resultatu securu, carele sa corespunda situatiunei si prin acést'a dorintieloru tuturoru patriotiloru adeverati. —

Cu deosebire administratiunea finantiale si contributorii nu se potu impartasi deodata de tóte fruptele reformeloru, cari dupa natur'a loru trebuie introduse séu puse in activitate numai cu in-cetulu.

Asiá d. e. se va imputiná fórté tare statulu de oficieri alu armatei prin reformele organisatóre;— insa vre-o 4000 oficieri de totu gradulu, cari acum suntu supranumerari, numai cu in-cetulu se potu demite, lefile loru nu se potu pastrá numai decátu, de-si nisuinti'a merge in acolo spre a aduce óre-si care usiurare vistieriei statului prin sistarea avancementului si prin ordinatiuni speciali despre concediu si disponibilitate.

Asiá dara multe se potu incepe acum numai cu o voia loiala; insa cu atát'a mai mare si mai duratóre trebuie sa fia influinti'a cea binefacatóre a unei constitutiuni militare, carea este acomodata puteriloru si relatiuniloru monarchiei; cu atát'a mai bunu succesu vomu avea, candu vomu fi siliti a resistá inimicului, fára de a periclitá proportiunalminte asiá tare starea cea buna a poporului.

Parerea sub comitetului comisiunei dietale (unguresci) de LXVII. esmisa in caus'a afaceriloru comuni.

(Urmare.)

10. Considerandu tóte ce le diserámu mai susu desclinitu in punctulu alu 5., cugetámu cumca pentru comunitatea afacerii de resbelu trebuiescu statorite urmatóarele, cá si principie.

11. Sustinându-se nevatemate drepturile constituționale de domnitoriu ale Maj. Sele în sfer'a afacerii de rebelu, toate câte se referesc la conducerea comună și organizarea internă a militiei întregi și asiă și a militiei ungurești, se recunoșce cumca se tinu de dispusețiuni comune.

12. Dar întregirea periodică a armatei ungurești și dreptulu de a votă recruti, statorirea condițiilor votărei și a timpului de servitiu, precum și dispusețiunile ce se referesc la asediarea militiei și la alimentarea ei, tier'a și le rezervă sie-si pe baza legiloru noastre de până acum, atât în sfer'a legelativă cât și în cea de administrațiune.

13. Tier'a dechiara mai departe, cumca regularea seu transformarea sistemului de apărare cu privire la Ungari'a se pôte întimplă pururea numai cu convoirea legelatiunei ungurești.

14. Despre relațiunile, drepturile și detorințele civili ale singurate-ciloru membri din militi'a ungureșca, cari nu se referesc la servitiulu militariu, despre acelea va dispune legelatiunea ungureșca și respective guvernulu ungureșcu.

15. Cheltuielile toate ale afacerii de rebelu sunt comune astfel cumca poporațiunea în care Ungari'a va contribui la aceste cheltuieli se va stabili cu contielegere comună, prin invoire reciproca după consultarea prealabile cercuscerei în punct. 20, 21, 22, 23 și 24.

16. În cheltuielile comune de rebelu nu se voru socoti și acele cheltuieli ce tierile Maj. Sele cari se tinu de confederatiunea nemtișca sunt detore a le purtă că membrii ai confederatiunei.

17. Afacerea finantiară dorim a o consideră de afacere comună într'atât încât voru fi comune acele cheltuieli, ce se voru face cu cauze recunoscute mai sus de comune. Acést'a o esplicăm astfel, ca cheltuielile toate ce se recer la numitele obiecte sa se otârșca în comunu, modulu ce se va aretă mai jos în paragrafiu ce vorbesc de manipulațiune: dar despre aruncarea și incasarea sumei ce cade pre Ungari'a din aceste cheltuieli după proporțiunea prescrisă în punctele 20, 21, 22, 23 și 24, și despre răspunderea acestei sume la locul respectivu, va dispune adunarea Ungariei și ministeriulu ei respundietoriu, în modulu statoritu de punctele de mai la vale referitore la manipulațiune.

18. Ori ce alte cheltuieli de statu ale Ungariei le va otârși diet'a pe cale constituțională la propunerea ministeriului ungureșcu; acele, precum și ori-ce alte dări ministeriulu ungureșcu le incaséza și manipuléza, sub respunsabilitatea propriea cu eschiderea deplină a ori-ce influență străină.

19. Dar ce se atinge de contribuțiunile indirecte: după ce în casulu déca amendoué părțile acum'a seu în venitoriu aru află cu scopu ca între singuratecele tieriei sa nu se influențiedie linie de vama seu de oprire, s'aru puté întimplă! ca prin decisiunile unei părți sa se nimicéscă venitele de felulu acést'a ale celei-lalte părți: deci diet'a ungureșca e gat'a, că prin invoiele comune ce se voru legă din candu în candu cu cealalta parte, sa statoréscă astfelu de principie, cări sa previna acést'a casualitate.

20. Aceste sunt afacerile a căror'a comunitate în modulu pomenitu sa pôte consideră de emanatu din sanctiunea pragmatică. Déca în privinț'a acestor'a cu invoirea ambeloru părți se întimplă statorire: cu negociere împrumutată trebuie stabilită dintru începutu proporțiunea, după care tierile coronei ungurești voru purtă sarcinile și cheltuielile pentru afacerile recunoscute de comuni în urmarea sanctiunei pragmatice.

21. Acést'a negociere și stabilire se pôte întimplă astfelu, ca de o parte adunarea (representanți'a) tieriloru cornei ungurești, de alta parte adunarea celor'a-lalte tieri ale Majestăției Sele, fia-care pentru partea sea se alege câte o delegatiune, cu încurgerea respectivelor ministerie respundietore, voru gati proiectu basatu pe date detaiate pentru numit'a proporțiune.

22. Acestu proiectu, fia-care ministeriu lu va aterne la diet'a respectivă, unde va trebuî a se debate în modu ordinariu. Fia-care dieta, pre calea ministerielor respective; va impartăsi decisiunile sele celei'a-lalte diete, și convoirile ce se voru întimplă între amendoué părțile în modulu acést'a se voru aterne Majestăției Sele spre sanctiunare.

23. Déca cele doué delegatiuni nu s'aru puté invoî asupra proiectului: parerea fia-cărei'a se aterne ambeloru diete. Jara déca cele doué diete nu s'aru puté invoî între sine: atunci caus'a pre baza datelor aternute, o va decide Majestatea Sea.

24. Invoirea ce va trebuî sa se facă asupra proporțiunei, se va estinde pre unu tempu otârșitu, după a căru'i'a decurgere va trebuî sa se facă invoire nouă în același mod.

25. Ce se atinge de manipularea obiectelor cercuscerei mai sus observăm înainte de toate, ca schimbarea modului ce a sustatu mai înainte legalmente în asta privință, într' intielesu strinsu nu se deriva din oblegamentul otârșitu în sanctiunea pragmatică, și schimbarea situațiunei, precum spuserăm în punctulu 5, o face corespondietore. A dechiaratu atâtu diet'a din 1861 cât și acést'a de acum în mai multe adrese ale sele, ca voiesce a veni în coatingere cu celelalte tieri ale Majestăției Sele, că și cu popore constituționale, pre lângă pastrarea nedependinței ambeloru părți. Deci candu noi facem proiectu în privinț'a modului de coatingere, dorim a avé în vedere atâtu dechiarările numite ale dietelor, cât și pracs'a corespondietore.

26. Peritemu ca ori-care va fi otârșirea dietei în privinț'a afaceriloru comuni și ale manipulérei acestor'a: după parerea noastră, aceea nu pôte pasi detotu în viétia, până ce tieriei nu se va restituî în fapta constituțiunea ei într' întregitatea totă. Și acést'a e o condițiune fundamentală a proiectului nostru.

27. Alta condițiune fundamentală e că constituționalismulu deplinu sa între fapticu în viétia și în celelalte tieri ale Majestăției Sele; pentru ca noi cu aceste tieri numai că și cu tieri constituționale putem pasi în coatingere în ori-care relațiune comună. Și Majestatea Sea însusi de aceea au doritu schimbarea modului de până acum de pertractare alu acestor afaceri, pentru ca a îndiestratu cu drepturi constituționale și celelalte tieri ale sele, și influenț'a constituționale a acestor'a la manipularea afaceriloru comuni, nu o pôte delatură.

28. Deci, déca acusi constituțiunea Ungariei va fi restituită deplinu și în fapticu, și déca și celelalte tieri ale Maj. Sele inca voru avé în fapta constituțiune adevărată; și déca regimulu respundietoriu legiuitu și aici și acolo va fi primitu guvernarea: atunci, dar numai atunci afacerile acelea, cari după convoire se voru consideră de comuni, se voru trată de comuni în urmatoriulu mod.

29. Trebuie sa se infintieze unu ministeriu comunu pentru acele obiecte, cari, într'adeveru comuni nu se tinu nici de administrațiunea separată a tieriloru coronei ungurești, nici de cea a celor'a-lalte tieri ale Maj. Sele. Ministeriulu acést'a, pre lângă trebile comuni nu pôte purtă administra-

țiunea separată nici a unei'a nici a altei'a părți, nu pôte influenț'a asupra acelor'a. Fia-care membru alu acestui ministeriu va fi respundietorlu pentru toate câte se tinu de ramulu lui, totu asiă și ministeriulu întregu va fi respundietoriu pentru astfelu de dispusețiuni oficiale, ce le-au statoritu laolalta. (Va urmă.)

Principatele române unite.

Principele Domnitoriu a aflatu de bine a emite în presér'a alegeriloru următoare inviațiune către ministrulu seu presiedinte:

Domnule presiedinte! După votulu constituțiunei adunările au terminatu oper'a lor de reorganizare printr'o lege electorală care da natiunei mijlouce de a-si rostii dorințele și trebnițele sele. Consideru că o datorie de a veghiă cu stăruință că legea electorală sa fia executată cu cea mai mare sinceritate fără o umbră macaru de influență administrativă. Toate opiniunile trebuie sa se manifestedie cu franchetie și lealitate, cum se cuvine unoru ómeni liberi, pentru că actele guvernului meu sa fia judecate de către adunări prin adevăratii reprezentanții ai tieriei. Sciu de presiedinte, ca aveti aceleasi principie că și mine, inșă credu ca este bine, ca este indispensabilă că natiunea sa cunósca într'acést'a privire simțiemintele cele mai intime și sa fia incredințiată ca ascultu ca privescu și priveghiediu.

Poporulu român u trebuie totudéun'a sa-si aduca aminte ca elu este liberu și prin urmare responsabil de actele și destinele sele. Guvernulu meu va aplică legea în totă rigórea ei în contr'a funcționariloru cari s'aru încercă a se amestecă în operațiuni electorale și a apesă consciinț'a cetățieniloru.

Convinsu, de presiedinte, ca impartăsiți aceste dispusețiuni cu toti membrii ministeriului, și ca doriti cu ardóre progresulu libertății și alu moralității publice că o condițiune indispensabilă a desvóltărei natiuniloru, nu-mi remâne decâtu a ve asigură de simțiemintele mele de înalta considerațiune. „Carolul.“

Diariile grecesci publica actulu de recunóscre M. Sele printiulu Domnitoriu alu Romaniei și alu dinastiei sale ereditare de către curtea suzerană și puterile garante, precum și condițiunile care constituie, după densele, acea recunóscre; noi nu garantăm autenticitatea acelu act; lu reproducem astfelu precum lu gasim în diariulu elenu *Τουρκία*. Reproducem asemenea, de pe diariulu *Αγορία* și convorbirea urmata, precum se dice, între M. Sea Carolu I. și patriarhulu din Constantinopole.

Reproduse de pe diariulu elenu „Turci'a“:

„Nu ne remane dar decâtu sa aternăm condițiunile de pe care în. Pórta a recunoscutu pe printiulu Carolu, déca informările noastre voru fi esacte:

Demnitatea și atributele de domnitoriu se concede printiulu Carolu și descendentiloru sei în linia dréptă.

Principatele române potu sa maréscă ostirea lor până la 30 mii ómeni; eara preste acestu numeru nu voru putea trece, fără o invoieală prealabilă cu inț'a pórta.

Pe lângă acestea, potu sa taie moneda propriea, dar cu condițiunea că acést'a moneda sa pórte marc'a tieriei otarită, dacă însusi.

Tratatele dintre în. Pórta și puteri voru fi, că și mai înainte, îndatoritore pentru Principate pe câtu nu voru atinge drepturile lor.

Principatele potu sa facă invoieli de natura administrativă, cu puterile limitrofe nu potu inșă sa inchee tractate și invoieli politice cu puterile. Asemenea se opresce printiulu Carolu de a creá vre-o decoratiune.

Printiulu Carolu sa îndatoréza pentru elu și descendenții lui sa respecte drepturile suverane ale în. Porti.

Tributul se va mari după o analogie ce se va face mai în urma între guvernulu imperiale și printiulu Carolu.

Interesele supusiloru Sultanului, stabiliti, seu sositi din nou în principate, se voru regulă printr'o deosebită intielegere între în. Pórta și printiulu Carolu.

Aceste condițiuni, scapa, dice gazet'a grecescă, drepturile suverane ale Sultanului, și totu de odata stabilescă lamuritu situațiunea principatelor.

Pe I. S. la primitu Patriarhulu cu totu Sinodulu, intrandu Domnitoriulu Romaniei în salonu și pe candu toti eră în picioru, D. Cleorulos a rostitu acést'a din partea Patriarhului.

„Patriarhulu ecumenicu și totu Sinodulu felicita din inima pe I. S. pentru fericit'a sosire, și se grabescu a esprimă sincer'a și matern'a binecuventarea bisericiei către I. S., mai întâiu ca Divin'a Providență, fără care nimicu nu se face, a insuflatu la popululu piou alu Romaniei sa-lu aléga de printiu avendu multe calități spre a domni, precum s'aude. Și alu doilea, fiinduca înaltulu guvernulu imperialu a recunoscutu și a intaritu alegerea acést'a alu treilea și celu mai de capetenia, I. S. dintăia-si data aaretatu simțiemente pióse, și protectóre către biseric'a locală, care este membru nobilu, și adevărată fiica a bisericiei mame, subt asemenea augure credindu pre Sf. Sea cu Sinodulu împreună că Ddieulu Înaltu prin mân'a lu. Vóstre va face pe poporulu care va e incredințiatu, fericitu și prosperu, binecuvintéza din sufletu și cu ambe mâne pe populu și pe Printiu, a căru'i'a visit'a acést'a inveselesce pe biserică.“

Cătră acést'a Înaltimea Sea a respunsu:

Amu socotitu de datorie mea se viu și se supuiu respectulu

meu, și să-mi facu încă rugăciune, în biserică, din care poporul român face parte."

Dupa această Archimandritul Cleovulos a prezentat pe fii-care din membrii S. Sinodu, arătându-le numărul și modul constituției lui.

Pe urma după cererea Itiei Sele au intrat în biserică, încungiuțat de popor nenumărat, cu totu respectulu, precedat de preoți și cantareți cantându „Vrednicu esti” . . . și suindu-se la tronul pe lângă Patriarhu s'a cantat Polycronismulu (multi ani) pe urma la vocea Archimandritulu Cleovulu, lumea a aclamat de trei ori pe Printiulu, Traiesca Inaltimea Sea Printiulu Plosei Romanii Carolu I.

Dupa această Printiulu sarutandu Evangeli'a, mân'a Patriarcululu și Icon'a Stulu Georgie, patronulu bisericeii Patriarchiei a esitu acompaniatu de marele Protosinghelu de marele Archidiaconu, și Archimandritulu Cleovulos. Și pe candu parad'a esia dela patriarhia, Printiulu Stirbeiu a disu lui Cleovulu ca Inaltimea Sea voiesce sa tramitia mâne o suma de bani spre a se impartii seraciloru.

V a r i e t â t i.

* * (N u m e r a r e a p o m i l o r u.) Inaltulu Gubernu regescu alu Transilvaniei au ordinaru în tempulu mai din urma prin deregatoriile politice numerarea tuturor pomiloru (nobili). Poporatiunea, între care chiar și cetățienii, cari aru trebui să fii petrunsi de însemnatatea și necesitatea dateloru statistice, se vede că nu au cunoscutu intențiunea cea bună și îngrijirea autorităților mai înalte ale țierei, candu au vediatu că acelea se informeza despre estinderea și starea cultivării pomiloru, ci condusi de o idee falsă s'au temutu, că enumerarea acest'a a pomiloru aru aduce cu sine introducerea unei contribuțiuni noue, pentru aceea apoi multi au negat poseserea pomiloru, cari erau să se numere; și din această cauză au esitu unu rezultat fals și totu operatulu este în desiertu. Ba ce este mai multu spre scopulu acest'a s'au spesatu o suma de bani fără folos, cărea negresitu trebuie să iésă din spinarea poporulu. Acest'a și o aru fi pututu poporul crutiă, deca aru fi avutu încredere cătra înaltulu regimu alu țierei.

* * In prinsorea comitatensă din Clusiu s'au întemplat în zilele trecute unu casu comic: Unu israelitu arestatu eră să se transporteze la Gherl'a Deci intrandu temnicierulu cu doi ai-ducii înlantru, israelitul este iute pre usia, o încuie în urma-si și o luă la sanatos'a. Trecendu mai multu tempu până ce aflara altii pre acesti trei în lantru și se chiarifica lucrulu, nus'au mai pututu da de urm'a fugariulu. Precum se vede elu au avutu planulu acest'a mai demultu, și au asteptatu numdi ocaziunea acest'a, căci mai de multe-ori au sciutu să se detraga transportării la Gherl'a dicendu că este bolnavu.

* * Nu de multu au fugitu omoratorulu lui Dezsicovics, Cováts, cu doi soti din casarm'a din Clusiu, unde erau arestatii; fiindu însă numai decâtu persecutati cu energia, cei din urma fura adusi iarăși la loculoru (afara de Cováts.)

* * (O i n v e n t i u n e i n s e m n a t a.) Dlu Wilhelm Hochbach din Allgam în Vürtemberg i-a succesu a deslegă problem'a: „de a face să arda cărbunii de pétra și altu materialu de arsu fără fum și fără funingine”, și a întâri afirmatiunea, „că fumulu și funinginea se nasce numai pe cale artificiosă, candu este arderea în contr'a naturei.” (Ni se pare densulu aprinde foculu de deasupra și arderea merge în josu). Inventiunea s'au probatu până acum numai în cupțore, însă și aicea arata succesu suprin-diatoriu. Cu jumetate din materialulu de arsu producu cupțorele lui Hochbach totu aceeași caldura, precum suntu în stare a ni o dá cupțorele cele mai bune de cărbuni de pétra; pre lângă aceea producu o temperatura egală în tôte părțile din spatiulu încalditu; iară cărbunii ardu fără fum, fără faningine și fără mirosu. Inventiunea acest'a să recomanda din partea mai multoru societăți, cari au esperimentatu însușirile ei cele bune, atâtu în privinti'a economiei și a sanității, câtu și pentru ori-ce felu de încaldire în etablisementele industriale.

* * Candidatii colegiulu III din Bucuresci s'a modificatu la votare, de cătra DD. Professori, în modulu urmatoriu:

List'a candidatiloru de deputati ai Colegiulu III, din Bucuresci, votati și admisi în adunarea Dloru Professori de Dumineca sér'a, 23 Octombrie 1866.

1) Ioann Heliade Radulescu, 2) Cesaru Bolliacu, 2) Colonelu M. Cogalniceanu, 5) I. C. Maximu (Professore), 5) Parascheva Athanasiu (negutiatur), 6) Dobre Nicolae (meseriasiu, fostu mai mar-Basiu.

Acesti'a suntu și candidatii centrulu, adeca ai acelor'a ce nu suntu albi nici rosii, ci numai cetățieni pacinici, liberali, declarati contr'a drepturiloru Jidaniloru în Romani'a, sprijinindu drepturile țierei, invetiatur'a, comerțulu natiunalu, industri'a natiunală și întarirea statulu român.

Eata titlurile candidatiloru colegiulu III, din Capitala, votati de DD. professori:

Ioann Eliade Radulescu, parintele literaturii române, celu mai mare scriitoriu român și celu mai vechiu professoru.

Cesaru Boliacu, celu care a luptat mai multu pentru tôte drepturile și interesele patriei, cum și contr'a streinismulu care bantue țier'a.

Michailu Cogalniceanu, locutoriu din Iasi, vechiu istoricu și unionistu care a sprijinitu școlile și egalitatea de drepturi, care a facutu fabrici în Romani'a și a fostu ministru la improprietarea sateniloru.

I. C. Maximu, professoru vechiu și consciintiosu care sustine cu lectiile sale, g r a t i s, institutul macedono-român.

Paraschiva Athanasiu, comerciantu român onorabil și cu creditu în piatia.

Dobre Nicolae, meseriasiu, fostu maimar-basiu, repr.alu industriei. „Reform'a.”

Nr. 41—2

Concursu.

Pentru întregirea statiuniloru vacante de Invatiatoriu din Comunitățile gr. res. Luncaniu, și Petros'a, ce suntu îngremiate în elitulu Comitatulu Carasiu și Protopresbiteratulu greco-oriental român alu Pagetulu se escrie prin această Concursu.

Cu aceste statiuni suntu împreunate următoarele emolumente,

I. Luncaniu.

a) în bani gat'a: léf'a anuale de 28 fl. v. a.

b) în naturale: $6\frac{2}{3}$ metie de grâu, $13\frac{1}{3}$ metie de cucuruzu, $33\frac{1}{3}$ ponti de sare, $66\frac{2}{3}$ ponti de clisa, $8\frac{2}{6}$ ponti de lumini, $5\frac{1}{3}$ orgii de lemne 2 lantia de livada. —

II. Petros'a.

a) în bani gat'a: léf'a anuale de 63 fl. v. a.

b) în naturale: 20 mesuri de grâu, 40 mesuri de cucuruzu, 75 ponti de sare, 100 ponti de clisa, 12 ponti de lumini, 8 orgii de lemne cuartiru liberu și $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupă aceste posturi de invetiatori voru avé a indiestră petitiunile loru concursuale timbrate, după cuviintia, cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cu sporu bunu a cursulu pedagogicu în institutul preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de până acum și purtarea loru morală și politica și astfelu indiestrate le voru substerne Ven. Consistoriu dreptumaritoriu alu diecesei Caransebesiulu până la 20 Novembre v. 1866.

Caransebesiu în 17 Octombrie 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiulu.

Nr. 40—3

Publicare de Concursu.

Devenindu în vacanti unu stipendiu de 80 fl. v. a. destinat pentru unu tineru ascultatoriu de drepturi în patriă: Comitetulu Asoc. tranne române, amesuratu deciziunei aduse în șiedinti'a din 6 Novembre c. n. a. c. publică prin această Concursu, cu terminulu până la finea lui Novembre după cal. nou a. c.

Competitorii la acestu stipendiu voru avé până la defiptulu terminu a-si tramite la Comitetulu Asoc. tranne, concursurile sale proviedute: a) cu atestatu de botezu; b) cu testimoniulu scol. despre progresulu în studia cum și despre purtarea morală, în urma c) cu testimoniulu demnu de credintiă despre lipsirea mijloce-loru materiale spre a puté continuă invetiaturele. *)

Din șiedinti'a Comitetulu Asoc. tranne române, tinuta la Săbiu în 6 Novembre c. n. 1866,

*) Celelalte diuarie române, încă suntu rugate a reproduce în colónele sele acestu Concursu.

Nr. 39—2

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la școl'a comună gr. or. din Pareu în Distr. Fagarasiulu, se deschide concursu până la 8 Novembre a. c. st. v.

Cu acestu postu e împreunatu unu salariu anualu de 100 fl. v. a. cuartiru liberu cu 2 despartieminte în edificiulu școlii, și lemne câte voru fi de lipsa pentru încalditu.

Concurentii până la terminulu pusu, voru avea a-si asterne cererile sale scrise de mân'a loru proprie proviedute cu documentele recerute timbrate ca au absolvatu cursulu pedagogicu seu clericalu, avendu cunoscenti'a tipiculu—și alu cantăriloru bisericesci—la subscribulu Scaunu protopopescu.

Fagarasiu 20 Octombrie 1866.

Scaunulu Protopopescu gr. or. I alu Fagarasiulu.

Petru Popescu,

Protop. și Inspect. Distr. de școle.

Nr. 42—1

Citatiune edictala.

Prin carea Ann'a Manea din Sinau tinutul treiscaunelor în secuime, carea de 7 ani cu necredintiă au parasitu pre legiuitulu seu barbatu Alesandru Barsanu din Marcosiu, Comitatulu Albei de susu, fugindu în lume cu unu țiganu din Dálnocu, anume Misca Puiu, și nesciindu-se locul ubicatiunei ei, se citéza prin această că în terminu de o $\frac{1}{2}$ de anu cu atâtu mai vertosu să se infatiosiedie înainte subscribulu foru protopopescu, cu câtu ca la din contra se va dá divortiu barbatulu seu la întielesulu SS. Canóne ale bisericeii nóstre dreptucredinciose resaritene, și în absenti'a densei.

Forulu Protopopescu gr. res. ortodoxu alu Tractulu Hidvégului. Elöpatak 1 Noemvre 1866.

Ioann Mog'a Protopopu alu tract. Hidvég.